

VERA LEVSTIKOVA:

Gluhonemi Tonček.

oli za našo vasjo je stala stara, na pol podrta koč. Velike špranje krog majhnih oken so bile zamašene z mahom, slamnata streha pa je žalostno kazala svoja gola rebra. Tu je stanovala vdova, Bizjakova Mica. Že dve leti je poteklo, kar ji je umrl njen mož, ki je poprej hodil v bližnje mesto v tvornico. Že dve leti je bila Mica sama s svojim petletnim sinkom Tončkom. Bolehna in slaba je le težko skrbela za vsakdanji kruh. Hodila je k va-

ščanom v dnino. Ob takih dnevih je navadno ostajal deček sam. Kaj bi ga jemala s sabo, ko so ga drugi otroci gledali od strani, ker jih ni umel, ker ni znal razodevati svojih otroških misli kakor drugi! Bil je namreč gluhonem. Na bledem njegovem obrazku in svetlih, črnih očeh nisi spoznal, da sirotek ne govori in ne sliši. Te drobne zvezdice so te gledale tako zaupljivo in razumno, da je moral človek dvomiti nad resnico, da ta otrok še ni slišal govorice.

Kadar je šla mamica z doma, je ostajal deček sam v koči! Ko se je naveličal lesenega konjička, ki mu ga je dal Završnikov boter, je splezal na klop, se naslonil na okno in gledal, kdaj pride njegova dobra mamica. Mamica! Samo ona je bila, ki je umela znamenja z drobnimi ročicami, ki je znala govoriti z njim. In tudi on je že znal čitati besede z njenih premikajočih se usten. Kako veselo je skočil s klopi, kadar jo je od daleč zagledal. Takrat so plosknile majhne ročice, in že je hitel odpirat vrata. Toda tudi mati je hrepenela po sinku. »Sirotek moj mali!« je zašepetala

in ga pritisnila k sebi v pozdrav. Nato pa je segla v žep po kak prigrizek, ki si ga je za njega prirtgala od južine.

Ko ga je zvečer položila v posteljo, mu je sklenila roke in namesto njega pošepetala molitev. Potem pa je sedla na rob postelje in čakala, da je dete zaspalo. — Toda čakala je še dalje! Strmela je v ta droben obrazek in premišljevala, kaj bo s siroto, kadar ona umrje. Čutila je, kako postaja vedno slabeja, da se ji bliža dan, ko se bo morala tudi ona ločiti od sinčka in ga pustiti samega, tako samega na svetu. Ob teh mislih so ji začele polzeti solze po bledem licu, roke so se sklenile, ustna pa so zašepetala: »O, Bog, zaradi njega mi še daj živeti!«

Zima je potrkala na vrata. Mica ni več hodila v vas, delo na polju se je nehalo, ljudje niso več iskali delavcev. — Tedaj si je popoldne oprtila koš in šla v gozd nabirati suhljadi, da ne bi zeblo njenega Tončka. Drugače pa je sedela poleg njega v nizki sobi, krpala in popravljala borno perilo. Deček pa je hodil krog nje in ji kazaje govoril po svoje. Ona ga je umela.

Zunaj se je burja igrala s snežinkami in jih metala ob okna. Zdajpazdaj so zatrepetale šipe ob njenem pritisku. V peči je počasi ugašal ogenj — pošla so drva. V sobi je postajalo mrzlo. Tonček se je stresel — jelo ga je zebsti. Tedaj se je Mica dvignila, odložila šivanje in šla ven za kočo, če bi našla še pest dračja za ogenj. Toda pogorelo je zadnje. Žalostna se je vrnila v sobico. Vzela je ruto, se zavila, kazaje naročila Tončku, da odhaja po drva, a se kmalu vrne, oprtila koš in odišla proti gozdu. Zunaj jo je pozdravila burja. Mica je votlo zakašljala in se tesneje zavila v ruto.

Že se je mračilo. Tonček je boječe pogledoval skozi okno, kaj da ni mamice od nikoder. A videl je le beli sneg in padajoče snežinke, ki se je z njimi oblastno igrala burja. Polagoma se je v sobici popolnoma stemnilo — le v peči se je še svetila iskrica žerjavice. Tončka je postalo strah. Zlezal je na posteljo, se zaril v odejo in zaplakal! Sam, tako sam! Kje je ostala mama, kod hodi tako dolgo?

Zunaj so zaškripale duri. S težkimi, trudnimi koraki je prišla Mica v sobo. Prižgala je svečo. Na postelji je ležal njen otrok solzan, a njegove oči so bile zaprte — spal je. Zopet je sedla Mica na rob postelje, sklenila tresoče roke in ga gledala: »Dete, dete, kaj bo s tabo!« Tako je zaplakala nesrečna mati in poljubila dečka na čelo. Takrat se je prebudil. Oklenil ji je roke okrog vratu in jo pritiskal k sebi ves srečen, da je mamica zopet doma, zopet pri njem. Mica je vstala, zanetila ogenj in pristavila borno večerjo. Komaj se je držala pokonci. Noge so se ji šibile, in pred očmi se ji je delala tema. Po večerji je legla tudi ona, legla — da ne bi več vstala. Deček je kmalu zopet zaspal, njo pa je tresla mrzlica... Ko se je drugo jutro prebudil, ga ni čakal zajtrk. Poleg njega je ležala mamica bleda — bolna. Začudeno jo je Tonček pogledal. Tedaj so mu njena ustna zašepetale: »Ne morem!« In on je umel. Zlezal je s postelje,

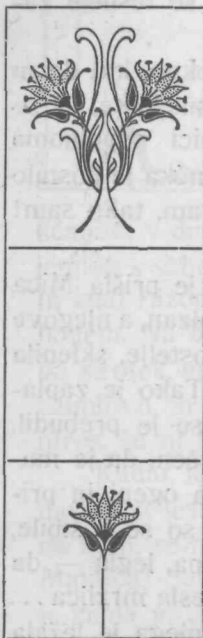
pristavil stol in sedel k mamici. Božal je njeno roko, jo poljubljal in čakal, da bo mami bolje. A čakal je zaman.

Mica je vctlo pokašljala. S tresočo roko je pokazala sinku lonec, v katerem sta bila še dva kuhana krompirja od sinoči. Tonček je zlezel na peč, olupil krompir in ji ga ponudil. A ona je zmajala z glavo in mu pokazala, naj sam sne. Šele po večkratnem prigovarjanju jo je slušal. Potem pa je zopet sedel k postelji in čakal...

Ko je prišla drugo jutro Završnikova botra pogledat, kako gre Mici, jo je dobila — mrtvo. Poleg postelje pa je klečala sirota in plakala. Sama, tako sama!

Zagrebli so jo. Ob grobu je stal gluhonemi deček in strmel v jamo, kamor so mu položili mamico. Stal je nepremično. Po bledem njegovem obrazku niso tekle solze. Ko pa so začeli pogrebci metati zemljo v jamo, kjer je počivala ona, se mu je izvil iz prsi bolesten vzklík. Takrat ga je prijel Završnikov boter, ga dvignil v naročje in krenil z njim proti izhodu pokopališča. Dete pa je plakalo, plakalo za materjo, ki ga je edina razumela, ki mu je edina znala govoriti.

Ostal je pri Završniku. Sedel je navadno pri peči bled in miren. Njegov itak že droben obrazek je postajal od dne do dne še drobnejši. Ko so zacvetele prve rože, so položili tudi gluhonemega Tončka v jamo k mamici. Bil je zopet pri njej, ki ga je slišala in ki jo je slišal tudi on...

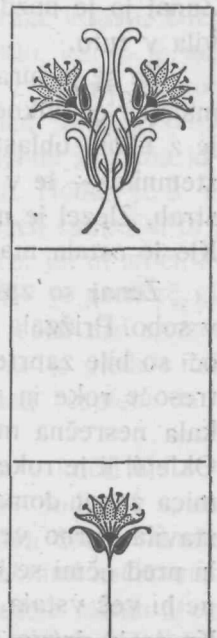

Neznana bol.

*Kakor potnik na križpotju
v mraku žalostno zaplaka,
se ozira na vsa pota
in človeške duše čaka*

*Oj, tako je v srcu mojem;
vsega, vsega se boji,
v bolih vpije in kriči,
če ga vprašam, kaj mu manjka,
pa molči.*

*Trda skala v ognju počí,
tudi led jo razdrobí,
oj, tako mi bol neznana
srce revno zdaj mori,
ko bi le kot trda skala
vse preneslo, srce ti!*

Jan Reginov.